

Finansdepartementet

Till: fi.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till: anna.stenberg@regeringskansliet.se

YTTRANDE REMISSPROMEMORIA Fi2024/00073

Svenska Skeppshypotekskassan avger härmed yttrande över Remisspromemorian Digital operativ motståndskraft för finanssektorn Fi2024/00073.

Skeppshypotek har i huvudsak ingen erinran mot promemorian och lagförslaget, dock med undantag för ändringen av 38 § lag om Svenska skeppshypotekskassan enligt vad som anförs nedan.

SKEPPSHYPOTEK

Svenska Skeppshypotek grundades 1929 under namnet Svenska skeppshypotekskassan. Lagstiftarens syfte med Skeppshypotek är att den ska skapa samhällsnytta, och verksamheten ska drivas utan krav på avkastning. Detta ska ske genom att Skeppshypotek lämnar lån till svensk rederiverksamhet eller till utländska rederier med betydande svenskt intresse eller inflytande. Enligt förarbetena till lagen om Svenska skeppshypotekskassan ska huvudsyftet med utlåningen till rederierna vara att finansiera svenska rederiföretags inköp av nya fartyg.

Skeppshypoteks verksamhet och rättsliga ställning regleras genom särskild lag, nämligen lag (1980:1097) om Svenska skeppshypotekskassan.

Skeppshypotek är en juridisk person *sui generis* och träffas inte av reglerna för (och kan inte heller definieras som) aktiebolag, handelsbolag eller ekonomisk förening. Skeppshypotek är med andra ord i strikt juridisk mening inte ett bolag och saknar formellt ägare. Skeppshypotek är inte heller en bank, en centralbank eller en myndighet.

Regeringen utser styrelse och revisor för Skeppshypotek och beviljar även ansvarsfrihet. Regeringen saknar emellertid mandat att genom förordning definiera eller närmare precisera Skeppshypoteks uppdrag. Endast lagstiftaren kan genom lag reglera verksamheten.

Trots att Skeppshypotek utövar verksamhet som i stora delar motsvarar sådan verksamhet som banker eller andra typer av kreditmarknadsföretag bedriver omfattas inte Skeppshypotek av Lag (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller Lag (2007:528) om värdepappersmarknaden. Finansinspektionen kan inte heller utöva tillsyn över Skeppshypotek med stöd av dessa lagar.

Skeppshypotek omfattas inte heller av direktiv 2013/36/EU, det s.k. Kapitaltäckningsdirektivet. I artikel 2 i direktivet listas nämligen vissa typer av kreditinstitut som inte omfattas av bestämmelserna i direktivet, däribland Skeppshypotek.

Eftersom Skeppshypotek uttryckligen är undantaget från Kapitaltäckningsdirektivets definition av kreditinstitut faller Skeppshypotek också utanför rådets förordning (EU) nr. 575/2013, den s.k. Tillsynsförordningens tillämpningsområde. Det eftersom förordningen hänvisar till Kapitaltäckningsdirektivets definition av kreditinstitut.

Då Tillsynsförordningen tillåter medlemsstaterna att i nationell rätt utvidga tillämpningsområdet för Tillsynsförordningen har Sverige genom sin nationella lagstiftning valt att låta Skeppshypotek omfattas av Tillsynsförordningen.

Mot den bakgrunden finns det numera en bestämmelse i lagen om Svenska skeppshypotekskassan som anger att Tillsynsförordningen ska äga tillämpning på Skeppshypoteks verksamhet. Därutöver har lagstiftaren valt att låta Skeppshypotek omfattas av definitionen av kreditinstitut i såväl Lag (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag som Lag (2014:966) om kapitalbuffertar.

Eftersom Skeppshypotek inte omfattas av Kapitäläckningsdirektivet, d.v.s. direktiv 2013/36/EU är Skeppshypotek ett sådant typ av kreditinstitut som i EU:s förordning om digital operativ motståndskraft för finanssektorn den s.k. DORA-förordningen definieras som "institut undantaget enligt direktiv 2013/36/EU" i Artikel 3 punkt 32.

Enligt DORA förordningens Artikel 2.4 får medlemsstaterna välja att utesluta vissa enheter från förordningens tillämpningsområde och Skeppshypotek är en sådan enhet som får uteslutas. I promemorian föreslås däremot att denna möjlighet inte ska nyttjas avseende Skeppshypotek.

Att Skeppshypotek ska omfattas av DORA-förordningen och inte undantas från förordningens tillämpningsområde ligger i linje med hur lagstiftaren har hanterat Skeppshypotek tidigare, enligt vad som beskrivits ovan. Skeppshypotek har därmed ingen erinran mot förslaget att låta Skeppshypotek omfattas av DORA-förordningen.

Av Artikel 16 i DORA-förordningen följer att Artiklarna 5–15 i förordningen inte ska tillämpas på institut som är undantagna enligt direktiv 2013/36/EU och för vilka medlemsstaterna har beslutat att inte tillämpa den möjlighet till undantag som anges i artikel 2.4 i förordningen. För dessa entiteter ska i stället en förenklad IKT-riskhanteringsram gälla.

Skeppshypotek noterar att det omfattas av Artikel 16 och att det inte undantas med stöd av artikel 2.4 i förordningen. En förenklad IKT-riskhanteringsram ska därmed gälla för Skeppshypotek. Detta är inget som närmare kommenteras i utredningen. Skeppshypotek bedömer att det i sammanhanget bedriver en begränsad verksamhet. Skeppshypotek anser därför att det är både rimligt och proportionerligt med en förenklad riskhanteringsram för Skeppshypotek.

Enligt 38 § lag om Svenska skeppshypotekskassan står Skeppshypotek under Finansinspektionens tillsyn. Lagen ger dock inte Finansinspektionen något generellt bemyndigande att i föreskrift närmare reglera Skeppshypoteks verksamhet. Riksdagen har i stället lämnat ett sådant bemyndigande till regeringen.

Enligt 4 § förordning (1970:68) om tillsyn över Svenska Skeppshypotekskassan har Finansinspektionen endast bemyndigats av regeringen att reglera hur Skeppshypoteks räkenskaper ska föras samt hur förvaring och inventering av värdehandlingar ska hanteras.

Detta innebär att Skeppshypotek som utgångspunkt inte behöver följa de allmänna råd och föreskrifter som Finansinspektionen meddelar annat än då en föreskrift har meddelats med stöd av det bemyndigande som följer av förordningen om tillsyn över Svenska Skeppshypotekskassan.

Bestämmelsen i 38 § lag om Svenska skeppshypotekskassan om tillsyn över Skeppshypotek infördes i samband med att reglerna om kapitaltäckning och upplåningsrätt för kreditinstitut reformerades. 3 § i lag om Svenska skeppshypotekskassan genomgick då en större förändring.

I förarbetena till den lagändringen (prop. 1989/90:43) lyftes att Skeppshypotek vid den tidpunkten inte stod under någon tillsyn. Tillsyn av Skeppshypotek hade fram tills dess inte ansetts som nödvändig eftersom samtliga styrelseledamöter i Skeppshypotek utses av regeringen.

I och med de kapitaltäckningsregler som skulle införas menade utredaren att det fanns skäl för att även ställa Skeppshypotek under tillsyn. Bestämmelsen i 38 § i lag om Svenska skeppshypotekskassan infördes då.

Ända sedan den infördes har bestämmelsen i 38 § haft samma lydelse, med undantag för att Bankspektionen bytts ut mot Finansinspektionen i slutet av 1990-talet. Därmed har regeringen också, ända sedan Skeppshypotek ställdes under tillsyn, varit den som ska överpröva de beslut som fattas i tillsynen av Skeppshypotek.

I promemorian föreslås nu att 38 § ska ändras så att de beslut som Finansinspektionen fattar enligt lagen om Svenska skeppshypotekskassan, alltså i sin tillsyn, inte ska överklagas till regeringen utan till allmän förvaltningsdomstol i stället.

Motsvarande ändring föreslås även för andra aktörer. Dessa förändringar avser emellertid bara beslut som Finansinspektionen fattar om undantag från bosättningskrav för styrelseledamöter, verkställande direktörer och särskilda firmatecknare och beslut för försäkringsgivare från tredje land om undantag från kontraheringsplikten.

Motivering till förändringen är att det under en längre tid har varit viktigt att delegera regeringsärenden för att rationalisera regeringens verksamhet. Det gäller både ärenden som regeringen prövar efter överklagande och ärenden som regeringen prövar som första instans. Lagrådet har framhållit att regeringen, så långt som möjligt ska befrias från sådana ärenden som inte kräver ett ställningstagande från regeringen som politiskt organ.

Skeppshypotek har förståelse för att regeringen ska ägna sig åt uppgifter där det finns behov av ett ställningstagande från regeringen, i dess egenskap av politiskt organ. Skeppshypotek sympatiserar också med att regeringen inte ska hantera eventuella överklaganden avseende Finansinspektionens beslut om undantag från bosättningskravet och kontraheringsplikten, alltså överklaganden i begränsade dispens och undantagsfrågor.

Den föreslagna ändringen i 38 § i lagen om Svenska skeppshypotekskassan träffar dock inte en begränsad fråga utan omfattar alla beslut som Finansinspektionen kan komma att fatta i sin tillsyn av Skeppshypotek. Förändringen som föreslås av 38 § lagen om Svenska skeppshypotekskassan är därmed mycket mer omfattande än förslaget till ändring i lagen (2004:297) om bank och finansieringsrörelse och förslaget till ändring i trafikskadelagen (1975:1410).

Då regeringen har varit den instans som varit behörig att överpröva tillsynsbeslut relaterade till Skeppshypotek, ända sedan tillsynen av Skeppshypotek infördes, anser Skeppshypotek att regeringen alltså borde ha den uppgiften.

I vart fall borde en förändring av 38 § i lagen om Svenska skeppshypotekskassan, som omfattar hela Finansinspektionens tillsyn av Skeppshypotek, utredas på ett djupare plan innan den genomförs.

Skeppshypotek är, som framförts inledningsvis, speciellt och har ofta regler som skiljer sig från andra aktörer på finansmarknaden. Intrycket är att den föreslagna förändringen i huvudsak genomförs för att tillmötesgå en generell strävan efter att flytta uppgiften att pröva överklaganden från regeringen till allmän förvaltningsdomstol. Inte för att det faktiskt är det som har utretts och bedömts vara lämpligast för just Skeppshypotek.

Trots att lagen om Svenska skeppshypotekskassan, och speciellt 3 § har förändrats flera gånger sedan den infördes har 38 § förblivit oförändrad. Det har därmed inte tidigare funnits skäl att flytta överprövningen från regeringen till domstolen. Skeppshypotek anser inte att det finns några sådana bärande skäl nu heller och avstyrker därmed förslaget om förändringen av 38 § i lagen om Svenska skeppshypotekskassan såvitt avser överprövningen av Finansinspektionens beslut.

Göteborg den 9 april 2024

Arne Juell-Skielse
VD Svenska Skeppshypotekskassan